

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
תשיעי

מאמרי באתי לגני

ה'תשכ"ב • ה'תשמ"ב

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מפתח כללי

ה . . . . . פרק י"ב מהמשך באתי לגני ה'שי"ת

ה'תשכ"ב

ז . . . . . באתי לגני – יו"ד שבט

ה'תשמ"ב

יז . . . . . באתי לגני – יו"ד שבט

הוספות

כח . . . . . מכתב כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א – בקשר לפרק יב דהמשך ה'שי"ת . .
כט . . . . . מברקים לקראת יו"ד שבט תשכ"ב; תשמ"ב . . . . .

BOSI L'GANI 5722 • 5742
SPECIAL EDITION

©

Published and Copyrighted by

VAAD L'HAFOTZAS SICHOS

788 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Printed in the U.S.A.

5782 • 2021

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש, עשירי בשבט הבעל"ט – „העשירי יהי קודשׁׁ, אשר בו ימלאו שבועים ושנים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, לאורך ימים ושנים טובות, ויום הסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר (מהור"י צ) נ"ע –

הננו מוציאים לאור את המאמרים ד"ה באתי לגני גוי' שאמר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בהתוועדויות דיו"ד שבט בשנים תשכ"ב ותשמ"ב.

מאמרים הנ"ל מיוסדים בעיקרם על פרק השנים-עשר מהמשך ההילולא, ויוצאים לאור לקראת יו"ד שבט שנה זו – בו לומדים פרק הנ"ל בפעם הרביעית⁵. ולתועלת הלומדים – נדפס פרק הנ"ל בראש הקונטרס.

בתור הוספה באו בסוף הקונטרס: א) מברקים לקראת יו"ד שבט תשכ"ב ותשמ"ב; ב) מכתב כללי פרטי בקשר לפרק יב דהמשך באתי לגני הש"ת.

* * *

ויה"ר שזנכה בקרוב לשמוע ולהו"ל עוד שיחות ומאמרים של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה במהרה בימינו ממש, ונלמד תורה מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ובאופן של ראי', ומלך ביפיו תחזינה עיניך⁶ בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד להפצת שיחות

זאת חנוכה ה'תשפ"ב, ימות המשיח,
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

- 1) ל' הכתוב בחוקתי כז, לב. וראה בארוכה שיחת ש"פ שמות תש"נ.
- 2) המאמרים (והמשכם) משנות ה'תשי"א-ה'תשמ"ח נדפסו ב„ספר המאמרים – באתי לגני" כ"כ (קה"ת, תשל"ז ואילך).
- 3) ד"ה באתי לגני – יו"ד שבט „נדפס ב„סה"מ – באתי לגני" ח"א ע' קנו ואילך).
- 4) ד"ה באתי לגני – יו"ד שבט „נדפס ב„סה"מ – באתי לגני" ח"ב ע' קצב ואילך).
- 5) ראה ב„פתח דבר" לד"ה זה ה'תשכ"ח נדפס ב„סה"מ – מלוקט" ח"ב ע' רלח.
- 6) נדפס ב, ב„סה"מ – באתי לגני" ח"א (בהוספות) ע' שנא"ב.
- 7) ראה עער האמונה פנ"ו ואילך. וקשור עם השלימות דשבעים וראה הערה הבאה.
- 8) „והיו עיניך רואות את מוריך" (ישעי' ל, כ) שקשור „עם הגילוי דשבעים, עי"ן דלמעלה" – ראה שיחת ש"פ שמות ה'תשנ"ב שם.

פרק י"ב מהמשך באתי לגני ה'שי"ת

יב) והנה להבין ענין האוצר למעלה הוא, דהנה אי' בת"ז* אור א"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, והנה מה שאומרי' למטה עד אין תכלית הכוונה שהגילוי וההתפשטות הוא בבחי' א"ס ובל"ג כלל, דזהו קריאת שם דשם אור א"ס, דהאור עצמו הוא א"ס, וטעם הדבר הוא לפי שהאור הוא מעין המאור, דזהו"ע ומעלת האור, דהאור עם שהוא הארה לבד ולא עצם ומ"מ הנה זהו מעלתו שהוא מעין המאור, ולהיות שהעצמות הוא בבחי' פשיטות ובבחינת אין סוף לכן הנה גם האור שהוא מעין המאור הוא בבחינת א"ס, וזהו אור אין סוף שהאור עצמו הוא בבחינת אין סוף, והנה מהאור הזה היו עולמות וספירות עד אין קץ ובל"ג כלל, ובאופנים אחרים לגמרי, והיינו שהעולמות והספירות גופא הן בל"ג, לבד זה שהם בל"ג במספרם, וכמאמר בפי' ענין ספי' אין קץ שהספי' עצמן הן בל"ג לבד שהם במספר בל"ג, וכדאיתא באדר"ז* כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר וכד תסתכל למינדע לון לא תשתכח אלא בוצינא בלחודוהי (כהנר הזה אשר אורו מתנוצץ לכל עבר ופינה, וכאשר תסתכל בו לידע אותו לא תמצא אלא הנר בלבד), דלהיותו בבחינת פשיטות בעצם לזאת הוא בא בריבוי התחלקות מדריגות עד אין שיעור, דזהו אומרו דאתפשט לכל סטר ועיבר, אבל לאמיתתו הוא בוצינא בלחודוהי, שהוא בחינת חד, וכמאמר* את הוא חד ולא בחושבון, ולהיותו בבחינת חד בעצם הנה כאשר הוא בא בהתגלות הוא ולא בחושבון, והוא בבחינת ריבוי ביותר, אבל לאמיתתו הוא בבחינת חד ממש. והנה מה שנאצלו הספירות במספר עשר, כדאיתא בס"י, עשר ספירות עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, הנה זהו ע"י הצמצום שהי' באור א"ס ב"ה, דעל ידי הצמצום הרי בא האור והגילוי בבחינת מדה וגבול, ולכן הם במספר ע"ס, ובכ"ז הנה אחר הצמצום נתהוו מ"מ עולמות בל"ג ובלי שיעור, וכמ"ש ועלמות אין מספר, וכמארז"ל א"ת עלמות* אלא עולמות שהן עולמות בלי שיעור ומספר כלל, וכדאיתא באדר"ר* בגולגלתא יתבי תריסר אלפי עלמין, והמספר הזה ד"ב אלף הוא רק לפי הענין שמדבר שם, שזהו מספר כזה, אבל

איתא בת"ז: הובא ונתבאר באריכות בהמשך תרס"ו ד"ה ויולך הוי' את הים ואילך.

וכדאיתא באדר"ז: זר ח"ג רפח, א. עיי"ש.

וכמאמר: אליהו בת"ז בהקדמה.

א"ת עלמות: זח"ג עא, ב. הקדמת ת"ז קרוב לסופה. וראה ג"כ זח"ג נח, ב.

וכדאיתא באדר"ר: זח"ג קכת, ב. – להעיר מאגרת הקדש סי' ד' (קל, א) לקו"ת פ' במדבר רד"ה

וארשתיך.

באמת הוא בל"ג, עד שגם במדריגה היותר תחתונה דמדריגת האצילות שהוא בחינת מלכות דאצילות הנה בא ממנה הריבוי והתהוות עד אין מספר, וכמ"ש מה רבו מעשיך ומה גדלו מעשיך שהם ריבוי הנבראים וגדולי הנבראים (כמבואר בד"ה וארא*) דכ"ז הוא לפי שהאור הוא אין סוף ובל"ג, ולכן הנה גם כמו שבא ע"י הצמצום הנה ההתהוות הוא בלי מספר וגבול.

בד"ה וארא: ראה תו"א ד"ה וארא – השני.

בס"ד, יו"ד שבט, ה'תשכ"ב

הנחה בלתי מוגה

באתי לגני אחותי כלהי, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא על יסוד מאמר המדרש², לגני לגנוני למקום שהי' עיקרי בתחילה דעיקר שכינה בתחתונים היתה, ואח"כ ע"י החטאים סילקו את השכינה מלמטה למעלה, ואח"כ עמדו ז' צדיקים והמשיכו את השכינה מלמעלמ"ט עד שבא משה רבינו, רועה נאמן של כל ישראל, שהוא השביעי וכל השביעין חביבין³, והורידה מרקיע הא' למטה בארץ, שזהו תכלית הענין שיהי' דירה לו ית' בתחתונים⁴. ובכדי שתהי' המשכת הדירה בקביעות, לכן אחרי מתן תורה (שאז היתה השכינה למטה בארץ) מיד אמר להם לעשות לו משכן⁵ שע"ז נעשית הדירה בתחתונים (ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם⁶). והנה מקדש איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש⁷, הנה בעשיית המשכן כתיב⁸ ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, שהעבודה בעצי שטים היא לעשות מהם קרשים, וכמבואר שם באריכות שאותיות קרש מורים על אופן העבודה, ותכלית העבודה הוא שיהיו עצי שטים דקדושה, שטות שלמעלה מטעם ודעת, שבזה מתקנים בחי' עצי שטים דלעו"ז, כמארז"ל⁹ אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות, הנה התיקון ע"ז הוא שטות דקדושה שלמעלה מטו"ד, ובזה נשלמה הכוונה להיות דירה לו ית' בתחתונים. ועבודה זו נעשית ע"י בני ישראל דוקא, וכמבואר בכ"מ¹⁰ שהטעם על זה הוא מאחר ובעבודתם בתומ"צ הם דוקא עושים את הדירה. ולכן נק' ישראל בשם צבאות ה', ומבאר דבצבא יש ג' פירושים, צבא מלשון אנשי חיל, שישאל הם אנשי חיל הממלאים ומשלימים רצונו של ממה"מ הקב"ה, וצבא מלשון זמן מוגבל כמ"ש¹¹ הלא

1) שה"ש ה, א. מאמר זה מיוסד בעיקרו על הפרק השנים עשר מד"ה באתי לגני ה'ש"ת (לעיל ע' ה'ז).

2) שהש"ר עה"פ.

3) ויק"ר פכ"ט, יא.

4) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

5) תניא פל"ד.

6) תרומה כה, ח.

7) עירובין ב, א.

8) תרומה כו, טו.

9) סוטה ג, א.

10) ראה גם תו"א שמות נג, ד.

11) איוב ז, א.

צבא לאנוש עלי ארץ, והו"ע התלבשות התומ"צ בזמן ומקום למטה דוקא, וצבא לשון צביון ויופי, שהיופי בא מהתכללות כמה גוונים, וכמו"כ העבודה דבנ"י צריכה להיות ע"י התכללות כל ישראל יחד. שעל ידי כ"ז נשלמת הכוונה דועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כמו שמבאר שם פרטי העבודה מצד בנ"י למטה. ובענין זה חותם שני מאמרים הראשונים של ההמשך דיו"ד שבט.

ואח"כ מתחיל לבאר (במאמר הג' מההמשך) את הכחות שנותנים מלמעלה בשביל העבודה. ומקדים ע"ז בסעיף י"א שע"י העבודה דצבא נמשך השם צבאות, דשם זה מורה על נצחון המלחמה, כמאמר¹² כשאני נלחם ברשעים אני נקרא צבאות, שהו"ע המלחמה דנהמא אפום חרבא ליכול¹³, המלחמה שיש לכ"א מישאל לחיות בעוה"ז (דורכגיין די וועלט) עפ"י תומ"צ ולעשות את העולם דירה לו ית' (זי זאָל זיין ע"פ תומ"צ). ומבאר דבמלחמה ישנם ב' אופנים, מלחמה בשביל לשבות שבי ולבוז בז ומלחמה בשביל הנצחון שיהי' כרצון המלך. דמלחמה בשביל שבי ובו היא עפ"י טו"ד, ובמילא עושים בזה חשבון כמה כחות להשקיע בהמלחמה שיהי' בערך הביזה שמרוויחים עי"ז, משא"כ בעיקר ענין המלחמה שהיא בשביל הנצחון שיהי' כרצון המלך, דרצון זה קשור בעצמות המלך, הרי זה למעלה מכל חשבונות ולמעלה מטו"ד. ולכן כמו שבעבודה שלמטה הרי תובעים שתהי' העבודה בשטות דקדושה למעלה מטו"ד, הנה כמו"כ מלמעלה נותנים כחות להאדם בלי חשבונות כלל. וכמשל מלחמה כפשוטה, שפותחים אוצרות המלך היקרים ביותר, הטמונים וחתומים מדור דור, ומוסרים אותם לשרי הפקידים שהם פקידי החיל, והכוונה בזה הם אנשי החיל, שע"י האוצרות שמבזבזים עבורם הם מנצחים את המלחמה ומשלימים את רצון המלך. כמו"כ הוא בהנמשל למעלה, שישנם אוצרות כמוסים וחתומים שאין משתמשים בהם גם בשביל צרכי המלך, ובשביל נצוח המלחמה פותחים אותם ונותנים אותם לאנשי החיל, כמאמר¹⁴ ואוצרך הטוב לנו תפתח, שהמקבל מרגיש שזהו טוב שלו, אף שמצד עצמם הרי האוצרות הם כמוסים וחתומים, שזהו הקדמה כללית להמשך מכאן ולהבא, שמבאר הענין דהכחות שנותנים מלמעלה¹⁵.

ב) ואח"כ ממשיך בסעיף י"ב, שהשתא היא שנת ההילולא הי"ב, ומפרש בפרטיות ענין האוצר שלמעלה, דכפי המובן מהמשל הוא,

(12) שמו"ר פ"ג, ה' וש"נ.

(13) זח"ג קפח, ב.

(14) נוסח הפיוט „שערי שמים“ שאומרים בסוף נעילה ובהושע"ר. וראה סה"מ תרפ"ז ע' כא

ואילך.

(15) בכל הנאמר עד כאן ראה ד"ה באתי לגני תשי"א-תשכ"א.

שישנם אוצרות הכמוסים מדורי דורות שהם יקרים ביותר, אשר המלך חס עליהם (ושאלעוועט זיי) ואינו פותחם לעולם, גם לא בשביל צרכי המלך, והיינו לפי שהם יקרים יותר מצרכי המלך, ורק בשביל נצחון המלחמה פותחים אותם. וצריך להבין מהו"ע האוצר שלמעלה, דמה שייך דבר שהוא יקר אפילו מצרכי המלך, ולאידך גיסא, הנה בכדי לנצח את המנגד, פותחים גם אוצרות אלו. ולבאר ענין האוצר למעלה, מביא מאמר הת"ז¹⁶ או"א"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. ומבאר בזה, דבאו"א"ס יש שני פירושים, א' שהוא אור של אין סוף, ב' שהאור עצמו הוא א"ס, וכאן בהמשך מבאר כפירוש הב'. הנה באמיתית הענין, הרי כשאומרים א"ס הכוונה היא רק על ענין האור, או למעלה יותר ענין השם – דשם ואור הו"ע אחד בכמה פרטים – אבל לא על עצמות, דעל עצמות הי' צ"ל התואר אין לו תחלה, כדאי' בפלח הרמון¹⁷ ובינות אלם בהקדמה ומובא בלקו"ת פ' פקודי¹⁸, שהרי שכלים הנבדלים – או כהלשון המובא במ"א¹⁹, כמה מהנבראים – יהיו נצחיים ברצון הבורא, הרי שיש בהם ענין א"ס, ומ"מ יש להם תחלה, שהרי הם נבראים, וא"כ כשאומרים התואר א"ס ולא תואר אין לו תחלה, לא קאי על העצמות, והכוונה היא רק על האור. אמנם כשאומרים שהוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, שאין בו שום הגבלות, הרי שהאור עצמו הוא א"ס באמיתית בלי שום הגבלות כלל. דלכאורה ה"ז סתירה מיני' ובי', דאור ענינו רק הארה, ואיך שייך לומר בו א"ס, דאמיתית ענין א"ס הוא שאין בו שום הגבלות כלל. אך הענין הוא, שזה שהאור הוא א"ס, אי"ז מצד עצמו כ"א לפי שנמצא מהאור והוא מעין המאור. דהנה ידוע שיש ב' אופני המשכה, אור ושפע. דשפע הוא שנמשך מהות ומציאות דבר מה, וכמו „שפעת מים תכסך“²⁰, והרי המשכת המים מהמעין היא מציאות דבר מה, משא"כ אור, כמו אור השמש הוא רק הארה לבד, שלכן אינו פועל שום שינוי בהשמש ולא נחסר כלום בהשמש, לפי שאינו מהות דבר מה והוא רק הארה. אך לאידך גיסא יש מעלה באור על שפע בזה שהאור יש לו קצת שייכות להמאור והוא מעין המאור, וכמשנ"ת במאמרים הקודמים²¹ שע"י האור אפשר לדעת את המאור, אם הוא אור הנר, אור הירח או אור השמש. והנה זה שהאור הוא מעין המאור

16 ראה תקו"ז סוף תיקון נז (וראה שם תיקון יט – מ, ב). ז"ח יתרו לד, סע"ג.

17 שער ד פ"ג.

18 ז, א.

19 ראה פלח הרמון שם פ"ג.

20 איוב כב, יא. לח, לד.

21 ד"ה ואלה שמות תשכ"ב.

מבאר אדה"ז באגה"ק הידועה²² (ד"ה איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד), שהבריאה יש מאין היא רק בכח העצמות שאין לו שום עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו, שלכן גם הנבראים בהרגשתם אינם מרגישים שיש להם עילה וסיבה. דאם היתה התהוות הנבראים מבחינה שיש לה עילה וסיבה, היו גם הנבראים מרגישים את עילתם וסיבתם. ומה שאנו רואים שגם נבראים אלו יכול להיות שהם יודעים ומשיגים, ועד לתכלית הידועה וההשגה, שיש להם מקור המהוה אותם, הרי זה רק בידיעתם ולא בהרגשתם, שהרי אופן התהוותם הוא מאין ליש, היינו שהדבר המהווה אותם נק' אין, לפי שלגבי הנברא אינו במציאות כלל. דהתהוות זו היא רק מצד העצמות שאין לו עילה וסיבה. הנה מבואר באגה"ק שם, שהתהוות בפועל היא ע"י אוא"ס שיש בו כח הא"ס המתייחד עם הכלים. דענין הכלים הוא רק בכדי שהנברא יהי' גבולי, אבל עצם מציאות הנברא הוא מאור א"ס, וכמו שמדייק שם יותר, כח הא"ס, דביאור לשון כח הוא לפי שאינו בא בגילוי ואדרבה הוא בהעלם מהנברא, שלכן נק' אין כנ"ל. דמזה מובן אמיתית ענין אור מעין המאור, שאין זה רק שהאור יש לו שייכות להמאור, אלא שבאמת יש בו גם הענין שאין לו עילה וסיבה. שהאור מצד עצמו הוא היפך ענין אין לו תחלה כי הרי כל ענין האור הוא הארה בעלמא, עד שבשקיעת השמש מתחת לאופק יתבטל האור – ואינו כשפע – ומ"מ להיותו מעין המאור, יש בו גם הענין שאין לו עילה וסיבה. שזהו מ"ש בת"ז דאוא"ס למטה עד אין תכלית (וכמו שמבאר בסעיף זה), שהיא בריאת כל סדר ההשתל' שנתהווה מהאור.

ג) והנה מאחר שהאור הוא א"ס, הנה גם הנבראים שנתהוו ממנו, עד גם הנבראים שלמטה, יש בהם הענין דבל"ג, ובל"ג האמיתי. ומבאר דענין זה ישנו שבנבראים שנתהוו מהאור. ומתחיל לבאר בהמשך את הבל"ג שבנבראים בסדר של מלמעלמ"ט. דבתחילה הוא מבאר את הבל"ג בהתהוות היותר עליונה שנתהווה מהאור, ומביא ע"ז מאמר האיידרא זוטא²³, כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר, דברוחניות הענינים הוא שמתפשט בלי שום הגבלות כלל, וכד תסתכל באתרי' איהו חד. שהם ב' ענינים הפכיים, והיינו שזה מה שבאתרי' חד, בבחי' אחדות הפשוטה, הרי זה עצמו מתפשט לכל סטר ועיבר. ולבאר זה מביא את המאמר שבפתח אלי²⁴, אנת הוא חד ולא בחושבן, דפירוש אנת הוא חד ולא בחושבן מבאר אדמו"ר האמצעי

(22) סי' כ'.

(23) זח"ג רפח, א.

(24) תקו"ז בהקדמה (יז, א)

בתור"ח ס"פ נח²⁵, שבמאמר זה דפתח אלי' חושב כמה מדריגות בהסדר של מלמעלמ"ט, ותחלת הענין הוא אנת הוא חד ולא בחושבן (שזה קאי על אחדות הפשוטה), היינו שאינו בחשבון ענין הספירות כלל. אמנם לפי מ"ש באגה"ק ונת"ל שהבריאה מאין ליש היא בכח העצמות דוקא שאין לו עילה וסיבה ובאה בפועל ע"י האור להיותו מעין המאור, הרי שריבוי הנבראים בא מאחדות הפשוטה, דמזה מוכרח פירוש הב' באנת הוא חד ולא בחושבן, שקאי על התפשטות האור לכל סטר ועיבר, ופירוש ולא בחושבן, שאינו בחשבון עשר ספירות, כמבואר בהמשך. דבזה יובן אומרו ולא בחושבן, דמשמע שיש ס"ד לומר שהוא בחושבן וצריך לשלול שהוא לא בחושבן, והרי באחדות הפשוטה אין שייך גם ס"ד שיהי' בחושבן שיהא צריך לשלול שהוא לא בחושבן, וע"ד מ"ש בשעהיוה"א²⁶ שהוא כמו שאומרים על חכמה עמוקה שא"א למששה בידים. אך הענין שהכוונה כאן היא על התפשטות האור וכו', ולכן הוא שולל ואומר שאינו בחשבון עשר ספירות. וכמבואר בארוכה בתור"ח שם, שאמיתית ההתגלות דאחדות פשוטה אינה בעקודים, וגם לא בנקודים, כ"א בברודים דוקא. ועד"מ בכחות הנפש שענין ההתכללות והאחדות בהם אינו בכחות ההיולים שבנפש, וגם לא בכחות שבנפש, וגם לא בכחות המתפשטים מהנפש ולא נתלבשו עדיין בפרטי חלקי הגוף, כ"א דוקא כשבאו לחלקים פרטיים באברי הגוף, אז אומרים שהם מתכללים זה מזה, עד להתכללות בתכלית, ועד לאחדות הפשוטה. שזהו ג"כ מה שמבואר בהמשך דענין אנת הוא חד ולא בחושבן הו"ע ההתפשטות לכל סטר ועיבר, שנתהוו ממנו ספירות ועולמות עד אין קץ. שכ"ז הוא למעלה מהצמצום, ששם דוקא הם ספירות אין קץ. וכידוע המאמר של אדה"ז כתי"הר"פ²⁷ (שמביא אדמו"ר ה"צ"צ²⁸) בביאור ע"פ ששים המה מלכות, בענין ספירות עד אין קץ, דבעצמות לא שייך ענין הספירות כלל, ואחר הצמצום ה"ה ע"ס, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר²⁹, לא רק עשר ולא תשע אלא גם ולא אחד עשר, שאינם יותר מעשר, ורק בהתפשטות האור קודם הצמצום, שם הוא ספירות עד אין קץ.

ד) ואח"כ ממשיך בהמאמר, דגם כשנאצלו הספירות במספר עשר, ע"ס בלי מה, שהוא באצ"י או גם ע"ס הגנוזות, אבל זה לאחר הצמצום דוקא כמבואר במ"א, שמצד קודם הצמצום היו ספירות עד אין קץ, והמשכת

(25) סה, ד ואילך.

(26) פ"ט.

(27) נדפס במאמרי אדה"ז – הנחות הר"פ ע' קסד ואילך.

(28) אוה"ת ענינים ע' ערב ואילך

(29) ספר יצירה פ"א מ"ד.

עשר ספירות היא מצד הצמצום ומקום פנוי, שהוא צמצום הראשון שסילק אורו לגמרי ואח"כ נמשך אור מוגבל שיהיו ע"ס, דעיקר ענין הע"ס הוא בעולם האצ"י – הנה גם לאחר הצמצום וגם באצ"י, גם שם הספירות הם באופן דבל"ג. וכמו שמבאר אדמו"ר הצ"צ בדרוש ג' שיטות³⁰ (ובארוכה יותר בכמה דרושים שלא נדפסו), שהספירות דאצ"י כמו שהן באצ"י הן בל"ג, ובכדי שתהי' התהוות הנבראים בגבול הוא ע"י נעל דשכינתא שהם המלאכים מט"ט וסנד"ל, שעל ידם דוקא נעשו נבראים (כבי"ע) בעלי גבול³¹. וגם בחי' המלכות שהוא סוף עולם האצ"י, ועד שבאצ"י גופא היא התחלת העולמות ומקור ושורש לבי"ע, דכללות ענין המל' הו"ע הדיבור והאותיות, הנה כמו שהיא באצ"י הם אותיות בל"ג. וכמבואר בהמשך דמ"ש באיזרא³² דבגלגלתא יתבי תריסר אלפי עלמין, אי"ז הגבלה ממש, וכמו שמבאר הצ"צ בלקו"ת פ' במדבר³³ שאין פירושה עולמות ממש, כ"א הכוונה שכאשר יומשכו למטה יתהוו מהם י"ב אלפי עלמין בפועל ממש (אבל במקומם הם, הם באופן של בל"ג). שמכ"ז מובן שגם לאחצה"צ הוא עד אין תכלית.

ה) וממשיך בהמאמר לבאר עוד יותר שגם בבי"ע, ע"י ההתלבשות במה יפו פעמיך בנעלים³⁴, שהם המלאכים בכלל ובפרט המלאכים מט"ט וסנד"ל, שע"ז נמשך בבי"ע, מה רבו מעשיך³⁵ וכמה גדלו מעשיך³⁶ שזה הרי ריבוי נפרדים, הנה בין הנבראים דצבא השמים שעליהם נאמר מה גדלו ובין צבא הארץ שהם בריבוי עצום ונאמר עליהם מה רבו³⁷, הנה גם בהם ישנו הענין דבל"ג, ולא רק בל"ג בכח אלא גם בל"ג בפועל. וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש בהמשך מים רבים³⁸ עה"פ³⁹ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר, שתובעים אצל יהודי ההתבוננות שיבוא מזה ענין שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד⁴⁰, דשמע הוא ר"ת שאו מרום עיניכם⁴¹, ועי"ז יבוא להוי' אחד, עד לאנת הוא חד

(30) פ"ט ואילך.

(31) לקו"ת שה"ש מג, רע"ד.

(32) זח"ג קכח, ב.

(33) ת, ב.

(34) שה"ש ז, ב.

(35) שם קד, כד.

(36) תהלים צב, ו.

(37) ראה תו"א וארא נו, ב. ובכ"מ.

(38) תרל"ו (פלא"א ואילך).

(39) ישע"י מ, כו.

(40) ואתחנן ו, ד

(41) תקו"ז תמ"ט (פה, ב).

כו' שהו"ע אחדות הפשוטה. דלכאורה איך יבוא מהתבוננות שבנבראים להוי' אחד. ומבאר ע"ז שע"י ההתבוננות במה גדלו מעשיך בא לידי הוכחה שגם צבא הארץ שהם קיימים רק במין ולא באיש – שלכן נאמר עליהם מה רבו ולא מה גדלו – הנה גם בהם ישנו ענין הבל"ג, ולא רק בל"ג בכח אלא בל"ג גם בפועל. דענין הבל"ג בכח פשיטא שישנו בנבראים, שהרי אם הי' רצון הבורא שהעולמות יהיו עד בלי תכלית, הנה הארץ ממנה יצא⁴², שהכל הי' מן העפר⁴³, היתה מוציאה עינים בל"ג, הרי שיש בה כח בלתי מוגבל, אלא שזהו בל"ג בכח ולא בפועל, דבכל רגע ורגע כשמונים את הדברים שיצאו מהארץ יהיו במספר וחשבון. הנה באמת, לא זו בלבד שיש בהנבראים בל"ג בכח אלא שיש בהם גם בל"ג בפועל. שהרי זה גופא מה שיש בהם בל"ג בכח, הוא דבר שאינו מובן, כי איך אפשר שיהי' בהם בל"ג בכח, והלא ידוע⁴⁴ שא"א להיות בנברא מוגבל בהתלבשות כח בלתי מוגבל. ואם היתה הבריאה גבולית מכל הצדדים, איך שייך שיהי' בה בל"ג גם בכח. ומאחר שיש בה בל"ג בכח מוכרח שהכח בא גם בפועל. ולכן אנו רואים (מענין מה גדלו) שכח הפועל שבנפעל הרי גם בפועל הוא בל"ג, שאם בפועל הי' גבולי וכל הבל"ג שלו הי' רק בכח, הרי הי' צריך להיות שינוי וחלישות בהנבראים מיום ליום, ומאחר שהנבראים הם חזקים כיום הבראם⁴⁵, באותו החוזק והתוקף בלי שינוי כלל, שהו"ע הנצחיות, הרי מוכרח שהכח שבנבראים הוא בל"ג גם בפועל. ואף שלכאורה יש לדחות ראי' זו ולומר שמה שהם חזקים כיום הבראם הוא לפי שלעולם הוי' דברך נצב בשמים⁴⁶, שמתחדשים בכל יום ובכל רגע מכח אלקי המהווה אותם – באמת אא"ל כן. וכמו שמבאר שם, שאינו דומה המשכת הכח שנמשך בששת ימי בראשית להכח שנמשך תמיד לחדש הישנות. וראי' ע"ז ממה שארז"ל⁴⁷ שהקב"ה ברא את עולמו לששה ימים, ומאז ועד עתה מה הוא עושה, יושב ומזווג זיווגים. ואם נאמר שפעולת חידוש הישנות היא כמו בראשית ההתהוות, הלא אין זה בגדר שאלה מה הוא עושה עכשיו. דמזה מוכח שהמשכה של חידוש הישנות אינה דומה להמשכה שבששת ימי בראשית, עד שאפשר להיות התעסקות אחרת, יושב ומזווג זיווגים – ומ"מ אנו רואים שהנבראים הם חזקים כיום הבראם (שזה קאי על ששת ימי בראשית), דמזה מוכרח שיש בהם ענין הבל"ג גם בפועל כנ"ל. ענין זה הוא

(42) איוב כח, ה.

(43) קהלת ג, כ.

(44) ס' האמונות ודעות להרס"ג מ"א פ"א. מו"נ ח"ב הקדמה יב.

(45) ירושלמי ריש ברכות.

(46) תהלים קיט, פט. וראה שעהי"ה"א בתחילתו.

(47) ב"ר פס"ח, ד.

בשמים וארץ כמו שהם לאחרי הצמצום וגם לאחרי עולם האצ"י וזהו"ע או"א"ס למטה עד למטה עד אין תכלית, שגם בבי"ע וגם בעולם העש"י הרי הוא א"ס. והטעם לזה כמשנת"ל, דלהיות שהאור מעין המאור, לכן יש בו גם הענין שאין לו עילה וסיבה, שמצד זה יש בו גם העדר המדידה והגבלה בתכלית. וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בהמשך תרס"ו⁴⁸, דלכאורה א"מ, איך שייך לומר בהאור שהוא א"ס, באמיתית ענין הא"ס, והרי כל ענין האור הוא רק הארה בעלמא. דבשלמא ענין הא"ס להתפשטותו, הרי זה שייך גם בהאור, אבל ענין א"ס בתחילת הענין, שגם בתחילתו אין לו סוף, איך זה שייך בהאור, והרי בהכרח שיש מאור שממנו נמצא האור, וכמ"ש הרמ"ע מפאנו⁴⁹ דבעל השם קדם לשם. ומ"מ הנה האור הוא א"ס, דפירוש א"ס שולל גם הגבלה שמצד התחילה, היינו שיש בו גם ענין אין לו תחילה, שלכן אפשר להיות ממנו הבריאה יש מאין כנ"ל. ומבאר שם בארוכה דהגם שמצד עצמו הוא רק אור והארה, ולמעלה יותר ענין השם, ולמעלה יותר ענין היכולת, אולם ביכולת זו נמצאו כל הענינים שבעצמות, כי א"א לחלק בין היכולת להעצמות, ולכן יש בהאור אמיתית הענין דא"ס, העדר ההגבלה גם בענין התחילה. שלכן היתה ממנו הבריאה, שנרגש בה שאין לה תחילה, לא רק שאין לה סוף.

ו) והנה כמו"כ מוכרח גם מענין עבודת האדם, דכללות עבודת האדם היא באופן דכמארז"ל⁴⁹ מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, ובענין מעלת השבת ידועה תורת הבעש"ט⁵⁰ על מרז"ל⁵¹ מה הי' העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה, שלכן גמר הבריאה היתה ביום השבת, שאז הי' ענין המנוחה. ומבאר הבעש"ט שפי' מנוחה (כאן) הוא מנוחה אמיתית שזהו"ע שלמעלה מזמן ומקום, דכשיש ענין הזמן הרי יש השינויים דעבר הווה ועתיד. ומקום וזמן הרי הם קשורים זב"ז ובמילא גם במקום ישנו ענין השינויים. ובמילא אי"ז ענין מנוחה אמיתית שהיא למעלה מענין השינויים, והוא העצמות שממנו נמצא הכל. דבהבריאה ישנו רק רושם מזה, ולאחרי העבודה בששת ימי החול, בא הענין דויכלו השמים והארץ וכל צבאם⁵² עי"ז שבא שבת בא מנוחה. ובשבת שאז מאירה בהירות העצמות, הנה זה פועל תשוקה וכליון בהנבראים, שזהו ויכולו מלשון כליון ותשוקה בהשמים וארץ וכל צבאם, שהם יתעלה

48) ד"ה ויולך הוי' את הים וד"ה וידבר גוי' זאת חוקת התורה (ע' קסה ואילך).

49) ע"ז ג, א.

50) כתר שם טוב סי' ת. לקוטי אמרים סי' קכו.

51) פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א ד"ה ויכל. תוד"ה חצנה – סנהדרין לח, א. וראה

ב"ר פ"י, ט.

52) בראשית ב, א.

בהמנוחה. דמזה מובן שענין המנוחה, שהיא הבחינה שממנה נמצאו כל הנבראים, קאי על העצמות. דהרי חוץ מעצמות אין שייך ענין המנוחה, שבזה מבארים⁵³ מה שלאחרי השבת מונים מחדש היום יום ראשון וכו', לפי ששבת הוא למעלה מהזמן, גם מזמן באופן היותר נעלה. דישנו זמן, ולמעלה יותר סדר זמנים⁵⁴ (שמזה נמשך ענין הזמן למטה), שהו"ע רצוא ושוב או מטי ולא מטי דענין הרצוא ושוב ומטי ולא מטי הוא בכל הבחי' עד באוא"ס, אך ענין המנוחה שהו"ע השבת הוא גילוי העצמות, שלמעלה מענין השינויים לגמרי, ולכן אחרי שבת שמתחלת אז הבריאה מחדש, מונים היום יום ראשון, ראשון למע"ב. ולכאורה יש סתירה לזה מתורת הרב המגיד⁵⁵ על מרז"ל⁵⁶ גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ, דמעשה שמו"א הוא יש מאין וצדיקים עושים מיש אין. דלכאורה אי"ז מובן, איך גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, והלא מעשה שמים וארץ הוא מבחי' המנוחה שהוא העצמות, וכנ"ל שהבריאה יש מאין היא רק מזה שאין לו עילה וסיבה, ומעשה הצדיקים שעושים מיש אין, הרי זה מגיע רק בבחי' האין, באותה הבחינה שמגיעה שם עבודת האדם, אבל לא למעלה ממנה, כמ"ש⁵⁷ אם צדקת מה תתן כו'. ושם אומרים איני יודע באיזה מהן חפץ, אם במעשיהם של צדיקים או להיפך. ומוכרח מזה דאף שבבחי' מקיף הנה כחשיכה כאורה ורבו פשעיך מה תעשה לו, אבל למעלה יותר ובעומק יותר בבחינת פנימיות המקיף, עד בהעצמות, הנה שם הוא חפץ במעשיהם של צדיקים⁵⁸ דוקא⁵⁹, כי במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים⁶⁰, ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי⁶¹. ומשם היא הבחירה דיבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה⁶², שהו"ע בחירה חפשית, דענין בחירה חפשית בתכלית היא רק בהעצמות⁶³ שלמעלה מכל ענין הגילויים, דבגילוי הרי בהכרח שיש בו איזה נטי', ובחירה חפשית היא רק בעצמות. וזהו גדולים מעשה צדיקים, שעושים מיש אין, הנה הגם שמגיעים רק בהאין, בחי' האור, אבל בהאור יש בו גם ענין מעין המאור שהוא עצמות ומהות, והצדיקים

(53) ראה לקו"ת שה"ש כה, סע"א. אוה"ת ברכה ע' א'תתצא. א'תתצו ואילך. ובכ"מ.

(54) ב"ר פ"ג, ז. נת' בסה"מ להצ"צ – דרמ"צ נו, ב ואילך. ובכ"מ.

(55) אור תורה בסופו.

(56) כתובות ה, א.

(57) איוב לה, ו-ז. וראה ב"ר ספ"ב.

(58) ב"ר שם.

(59) ראה קונטרס ומעין מ"י פ"ב. סה"מ תרנ"ד ע' ב. וראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1341 (וש"נ). ובכ"מ.

(60) רות רבה פ"ב, ג.

(61) מלאכי א, ב-ג.

(62) תהלים מז, ה.

(63) ראה לקו"ת אמור לה, ב. ובכ"מ.

ע"י עבודתם עושים את היש לאין כמו שנכלל ביש האמיתי, עד בבחינת היכולת שא"א לחלקו כלל מיש האמיתי. שזהו"ע עבודת הצדיקים בערב שבת, ומי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, שמהטרח שבערב שבת נמשך גילוי בחי' המנוחה שלמעלה מהזמן גם כמו שהיא בבחינת היותר עליונה, שזהו"ע הארה וגילוי וגם למעלה משם, שבשבת נמשך גילוי המנוחה, שהוא העצמות.

ז) וזהו תוכן סעיף זה, שמבאר כאן ענין אוא"ס למטה עד אין תכלית, ותכלית הסעיף זה הוא, דע"פ המבואר כאן דאוא"ס למטה עד אין תכלית, – שמזה יהי' נמשך עד אין תכלית אפילו בעולמות ב"ע (שיש שם לא רק מה גדלו מעשיך אלא גם מה רבו מעשיך כנ"ל) שזהו"ע א"ס האמיתי (כנ"ל) – שמזה יובן (כמו שמבאר לאח"ז) גודל מעלת ענין אוא"ס למעלה עד אין קץ, שנעלה יותר מענין עד אין תכלית. שמזה מובן שנקודת ההמשך מה שמתחיל לבאר כאן היא כמו שמבאר בהסעיפים שאח"כ, שענין אוא"ס למעלה עד אין קץ הוא מה שמלמעלה פותחים ונותנים האוצרות – שהם למעלה אפילו מ"למטה עד אין תכלית" – לפקידי החיל שנותנים אותם להפקידים בשביל אנשי החיל, היינו שאוצרות אלו נותנים לא בשביל העבודה דלשול שלל ולבוז בז שהו"ע העבודה על מנת לקבל פרס, כ"א בשביל הנצחון שיהי' כרצון המלך, רצון העצמות הקשור בהעצמות, שבשביל עבודה זו נותנים את האוצרות, וממשיכים אותם למטה עד אין תכלית, עד גם לעולם העשי'. זהו מה שמוסבר בתחילת ההמשך, דעיקר שכינה בתחתונים היתה ונסתלקה למעלה והעבודה היא שגם עכשיו ימשיכו עיקר שכינה כמו שהיתה בתחילה, ע"י העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות בהג' פירושים שבצבא, צבא לשון חיל שהיא העבודה דקב"ע, וצבא מלשון זמן הו"ע העבודה שמלוכשת בזמן ומקום מוגבל דוקא, וצבא מלשון צביון ויופי הו"ע התכללות כל בני ישראל, מראשיכם שבטיכם עד חוטב עציך ושואב מימיך⁶⁴, ועד"ז התכללות כל כחות הנפש, שע"ז לוקחים מבחינת אנת הוא חד שבנפש היא פשיטות הנפש, וע"ז לוקחים גם את העצמות שלמעלה, שבזה משלימים שתהי' דירה לו ית' שנמצא בה עצמות ומהות המלך⁶⁵, שזה יתגלה בקרוב בכיאת מלכא משיחא, למטה מעשרה טפחים.

64) לשון הכתוב – ר"פ נצנים (כט, ט"ו).

65) ראה המשך תרס"ו בתחילתו.

בס"ד. יו"ד שבט תשמ"ב

הנחה בלתי מוגה

באתי לגני אחותי כלהי, וידוע ההמשך של כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא במאמרו ד"ה זה² (שניתן על ידו ללמדו ביו"ד שבט בפעם הראשונה (תש"י, באותו השבת) וגם בהשנים שלאח"ז) דאיתא במדרש רבה³ לגני לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחלה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה. אלא שע"י ז' הענינים הבלתי רצויים נסתלקה השכינה מלמטה למעלה, עד לרקיע השביעי, ואח"כ עמדו ז' צדיקים והורידו את השכינה מלמעלה למטה, עד שבא משה שהוא השביעי, וכל השביעין חביבין⁴, והורידו למטה (גני) בארץ הלזו התחתונה שאין תחתון למטה ממנה⁵. ועד"ז הוא בנוגע לכאו"א מישראל, שניתן להם הכח ממשה רבינו⁶, ע"י תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב⁷, להמשיך את השכינה (עוה"פ) למטה בארץ.

וזהו צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עלי⁸, דעבודת הצדיקים, שקאי על כאו"א מישראל כמ"שי ועמך כולם צדיקים, היא להשכין ולהמשיך את השכינה (בחינת שוכן עד¹⁰) עלי⁹, למטה בארץ, ובאופן דלעד, תמידיות ונצחיות, והמשכה זו היא ע"י העבודה דאתכפיא ואתהפכא כמאמר¹¹ כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין (ע"ד ענין הסתלקות), דמה שהמשכה זו נקראת בשם אסתלק הוא למעליותא¹², גילוי והשראת אור הסוכ"ע שאינו מצומצם במדידת והגבלת הכלים. ובכדי להמשיך אור זה (שלמעלה ממדידה והגבלה) בעוה"ז הגשמי, הנה על זה בא הציווי¹³ ועשו לי

(1) שה"ש ה, א. מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק יב מהמשך באתי לגני ה'שי"ת (סה"מ ה'שי"ת '132. לעיל ע' ה:).

(2) ה'שי"ת. נדפס בסה"מ ה'שי"ת ע' 111 ואילך.

(3) שהש"ר שם. וש"נ.

(4) ויק"ר פכ"ט, יא.

(5) תניא רפלו.

(6) ראה תניא רפמ"ב.

(7) ברכה לג, ד.

(8) תהלים לז, כט.

(9) ישע"י ס, כא.

(10) ראה בהנסמן ברד"ה באתי לגני הנ"ל הערה 2.

(11) ראה תניא פכ"ז ולקו"ת ר"פ פקודי (מזח"ב קכח, ב. וראה גם שם סז, ב. קפד, א). ובכ"מ.

(12) ראה תו"א שם.

(13) תרומה כה, ח.

מקדש ושכנתי בתוכם (וישכנו לעד עלי), דע"י שלוקחים י"ג¹⁴ (וט"ו¹⁵) דברים גשמיים ועושים מהם מקדש לו ית', דמקדש איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש¹⁶, עי"ז נעשה ושכנתי בתוכם, בתוך כאו"א שהקב"ה שוכן בתוך לבו של כל אחד מישראל, דכל נדיב לבו יביאה, המשכת עיקר שכינה בתחתונים.

ב) ועפ"ז מבאר¹⁷ מה שהמשכן הי' מעצי שטים [דהתחלת המשכן הי' בהקרשים שנעשו מעצי שטים כמ"ש¹⁸ ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים], דלהיות שהמשכת עיקר שכינה בתחתונים היא ע"י העבודה דאתכפיא ואתהפכא כנ"ל, לכן הי' מעצי שטים. דשטים הוא מלשון שטות¹⁹, והוא השטות דלעו"ז, אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות²⁰ כי כל אחד מישראל (מצד טבעו) אין שייך שיעשה איזה ענין (ח"ו) שהוא היפך רצון ה', ובלשון הזהר²¹ ונפש כי תחטא²² תוהא, דאפילו כשנפש²³ (מישראל) תחטא (רק) בשוגג הוא תמי', כי לא יאונה לצדיק כל און²⁴, (שזה תמי' בתורת אמת ותורת חיים) ומה שאדם עובר עבירה הוא רק מצד הרוח שטות דלעו"ז. וזהו גם ענין הקרשים שהיו מעצי שטים, קרש אותיות שקר, והוא השקר דעולם שמעלים ומסתיר על האמת, ואמת הוי' לעולם²⁵. דהגם שאמיתית המציאות של כל הנבראים היא אמיתת המצאו ית²⁶ (כמ"ש ברמב"ם בתחי' ה' יסוה"ת, פ' ראשון שבו), הרי ההרגש דעולם הוא שהוא מציאות לעצמו והוא השקר דעולם שקשור עם השטות דלעו"ז.

והעבודה דועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים היא לגלות את האמת בעולם (ואמת הוי' לעולם) ע"י ההתבוננות וכו' [וכמ"ש

-
- 14) פרש"י עה"פ תרומה שם, ב (ודעת זקנים מבעה"ת). תנחומא תרומה ה. שהש"ר פ"ה, יג. זח"ב קמח, א.
- 15) בחיי עה"פ שם, ז. כלי יקר עה"פ שם, ג. וראה זח"ב קלה, א.
- 16) עירובין ב, א.
- 17) פ"ג ואילך.
- 18) תרומה כו, טו. וראה ראב"ע עה"פ.
- 19) ראה סנהדרין קו, א. ספרי ר"פ בלק. במדב"ר פ"כ, כב. תנחומא בלק טז.
- 20) סוטה ג, א.
- 21) ח"ג יג, ריש ע"ב. טז, א.
- 22) ויקרא ד, ב.
- 23) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 138.
- 24) משלי יב, כא.
- 25) תהלים קיז, ב.
- 26) רמב"ם ריש ה' יסוה"ת.

ה'רמב"ם²⁷ שהדרך לבא לאהבת ה' ויראת ה' היא שיתבונן האדם במעשיו כו' ויראה מהן חכמתו כו' לידע השם הגדול, דג' לשונות אלו [שיתבונן, חכמתו, לידע] הם ג' המוחין חב"ד²⁸, שע"ז דוקא באים לאהבה ויראה, שהם (גם) השרש והיסוד לקיום כל המצוות²⁹, ועי"ז מתבטל השטות דלעו"ז והשקר דעולם, ויתירה מזו שמהפכים אותו לשטות דקדושה (עצי שטים) וקרש המשכן (קרשים למשכן), אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא³⁰, ובאופן דקרשים גו' עומדים בדוגמת שרפים עומדים (למעלה)³¹, ולא עוד אלא דלהיותם נעשים ע"י עבודת האדם (ועשית) הם חביבים ונעלים יותר משרפים עומדים³², שיש בזה גם העילוי דמהלכים, ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה³³. ועד שע"י ועשו לי מקדש נעשה ושכנתי בתוכם, המשכת עיקר שכינה ועד להמשכת העצמות (ושכנתי) שזה (באין ערוך) למעלה מכל מדוה"ג, באתי לגני לגנוני, דירתו של הקב"ה. דענין הדירה הוא שנמצא בה בכל עצמותו ומהותו³⁴. וכמ"ש³⁵ השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הבית הזה, דהגם שהשמים ושמי השמים (עולמות הכי עליונים) לא יכלכלוך, הנה הבית הזה דוקא (שנעשה ע"י עבודת ישראל, ועשו לי מקדש) הוא דירה לעצמותו.

ואומר על זה ושכנתי בתוכם, לשון רבים, בתוך כל אחד ואחד מישראל³⁶, תחלת ההמשכה (ושכנתי) היא בלבו של כאו"א מישראל, וע"י כל נדיב לבו יביאה את תרומה ה'³⁷, י"ג וט"ו דברים שמהם נעשה המשכן, נעשה ושכנתי בתוכם (כפשוטו), במשכן הגשמי, משכן דאיקרי מקדש³⁸, ובפרט בבית המקדש³⁹, הבית הזה, שבו ה' ושכנתי באופן נעלה יותר, ועאכו"כ בבית המקדש השלישי⁴⁰ שיבנה במהרה בימינו ממש ע"י משיח צדקנו.

(27) שם פ"ב ה"ב.

(28) ראה לקו"ש ח"י ריש ע' 235.

(29) תניא פ"ד. וראה גם „פירוש" לרמב"ם שם ה"א.

(30) ראה זח"א ד, א. תניא פ"י (טו, סע"א).

(31) ישע"י ו, ב. שמור"ר פל"ג, ד. פל"ה, ו. וראה המשך מים רבים תרל"ו פקי"ג.

(32) ראה שמור"ר פל"ג שם.

(33) זכרי' ג, ז. וראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך. וראה לקו"ת ר"פ בחוקותי. ובכ"מ.

(34) אוה"ת בלק ע' תתקצז. המשך תרס"ו ס"ע ג. סה"מ תרע"ח ע' קצג.

(35) מ"א ח, כז. וראה סה"מ תרמ"ג ע' פט ואילך.

(36) ראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים – סט, ב). אלשיך עה"פ קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. ועוד.

(37) ויקהל לה, ה.

(38) עירובין ב, א.

(39) ראה שהש"ר פ"א, טז (ג). תו"א ר"פ ויגש (מג, ד). ובכ"מ.

(40) ראה תו"א שם. ובארוכה – לקו"ש ח"ו ע' 21 ואילך.

וממשיך בהמאמרי⁴¹, דוהו גם הטעם על מה שנקראים ישראל בשם צבאות הוי"ו⁴², צבא מלשון חיל, כי העבודה להפוך את השקר דעולם והשטות דלעו"ז לקדושה הוא באופן של מלחמה, שנצחון המלחמה הוא ע"י אנשי חיל דוקא. וזהו גם מה שתואר זה (צבאות הוי"ו) ניתן לישראל ביציאתם ממצרים דוקא, כי מלחמה זו היא בעיקר בזמן הגלות, מתחיל מגלות מצרים, שאז החושך והשקר דעולם הוא עוד יותר, וצריך ללחום עמו ולהפכו לקדושה, שע"י נעשה היציאה והגאולה מהגלות. והנה ענין הנצחון הוא נטוע ומושרש בעצם הנפש, למעלה מכחות הגלויים. דוהו מה שבשביל ניצוח המלחמה מבזבז המלך את כל אוצרותיו ואוצרות אבותיו, שאינו משתמש בהם לשום דבר (גם לא לדברים הנחוצים ביותר), ואעפ"כ בעת המלחמה הוא מבזבז את כל האוצרות ונותן אותם (ע"י הפקידים) לאנשי החיל בכדי לנצח את המלחמה, לפי שענין הנצחון נוגע בעצם נפשו. ועד"ז הוא בהקב"ה, הוי"ו אלקים צבאות*, שנק' (גם) בשם צבאות על שם שהוא נלחם עם הרשעים⁴⁴, דענין הנצחון נוגע כביכול בעצמותו ית', ובכדי שישראל ינצחו את המלחמה, וגם נצח ישראל לא ישקר⁴⁵ (היפך דשקר העולם), הוא מבזבז את כל האוצרות ונותנם לצבאות הוי"ו, לכאור"א מישראל שהוא יוצא צבא לשמש את קונו⁴⁶, בכדי לנצח את המלחמה, ועד לנצחון אמיתי שלא יצטרכו למלחמה כלל, פדה בשלום נפשי⁴⁷, דאמיתית ענין הפדי' בשלום הוא שלא שייך כלל כל הענין דקרב ומלחמה, וכמו שהי' בימי שלמה, שלמה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו⁴⁸, ועוד למעלה יותר⁴⁹, כמו שהי' בקרוב ממש בגאולה האמיתית ע"י משיח צדקנו⁵⁰.

ג) וממשיך בפרק יב [דפרק זה הוא מכוון לשנה זו – שנת הי"ב בפעם השני], וכידוע שכל פרק מעשרים הפרקים של ההמשך הוא

(* תהלים פ, כ"ג.

(41) פ"י וי"א.

(42) בא יב, מא.

(43) הקאפיטל תהלים דשנה זו [תשמ"ב].

(44) שמור"ר פ"ג, ו.

(45) שמואל-א טו, כט.

(46) ראה קידושין בסופה.

(47) תהלים נה, יט.

(48) דה"א כב, ט.

(49) ראה ד"ה פדה בשלום תרע"ה פשע"ד (המשך תער"ב ח"ב ע' תשסט ואילך). ובארוכה –

בד"ה זה דשנת תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ו ע' מה ואילך).

(50) ראה בארוכה ד"ה פדה בשלום לכ"ק אדהאמ"צ פ"א (שערי תשובה ח"א נה, ג ואילך).

מכוון לשנה אחת. ולאחרי שנשלמו עשרים שנה הראשונים, מתחיל המנין דעשרים שנים השניים שגם הם מתאימים לעשרים פרקים אלו, כל שנה לפרק אחד. ויש לומר, דשתי פעמים עשרים שנה אלו הם ענין ב' כפ"ן, ענין אותיות כפולות השייכים לענין הגאולה⁵¹ ומבאר בפרק י"ב] שבכדי להבין ענין האוצר למעלה, יובן זה ע"פ מאמר התקו"ז⁵² אור א"ס למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית. והיינו דענין האוצר הוא בחינת למעלה מעלה עד אין קץ, אלא שבכדי לבאר גודל הענין והעילוי שבזה, הוא מבאר תחילה גודל המעלה והעילוי דענין למטה מטה עד אין תכלית, שע"ז יובן במכ"ש העילוי דלמעלה מעלה עד אין קץ, ענין האוצר.

ומבאר זה, דפירוש שם אור א"ס הוא⁵³ (כמובן בפשטות מכמה מקומות, גם מהמובא בעץ חיים שאור א"ס היה ממלא את מקום החלל) [לא שהוא אור של א"ס, היינו שא"ס קאי רק על העצמות שממנו נמצא האור, כי אם] שהאור עצמו הוא א"ס. והטעם על זה מה שגם האור הוא א"ס הוא לפי שאור הוא מעין המאור, ומכיון שהעצמות (המאור) הוא בבחינת פשיטות ובבחינת אין סוף [אין סוף בתכלית השלימות, ועד שהוא למעלה מכל הגדרים דסוף ותחלה], לכן גם האור הוא א"ס. ועפ"ז מבאר הפירוש דאור א"ס למטה מטה עד אין תכלית, דגם כמו שהוא נמשך למטה מטה, הוא בבחי' א"ס. דהגם דבכדי שתהי' המציאות דמטה הוא ע"י הצמצום, דמכיון שהאור מצ"ע הוא א"ס ובל"ג הרי בכדי שיהי' התהוות הספירות והעולמות שבבחינת גבול הוא דוקא ע"י הצמצום [וכמבואר בכתבי האריז"ל, בעץ חיים בתחילתו ועד"ז במבו"ש ואוצ"ח ובכ"מ], שבתחילה הי' אור א"ס ממלא את מקום החלל ולא הי' מקום לעמידת העולמות, ורק ע"י הצמצום נעשה מקום שבו נמשך קו קצר ומצומצם שממנו נתהווה כל סדר ההשתלשלות. אלא שענין הצמצום המבואר כאן הוא לא ענין הסילוק מה שסילק אורו הגדול על הצד (כי הצמצום דסילוק אינו פועל בהקו ובהאור שבהמטה ואינו קובע ומכריח שיהי' בגבול) כי אם⁵⁴

(* ע"ח היכל א ענף ב. (אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתן – הובאו בס' הליקוטים מע' צמצום).

---

51 פדר"א פמ"ח. במדבר פ"ח, כא. יל"ש לך לך רמז סד. של"ה קעד, ב. הובא ונתבאר באוה"ת לך לך (כרך ד) תרדע, א ואילך. ד"ה ויאמר גו' לך לך תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' טו).

52 סוף תיקון נו (וראה שם תיקון יט – מ, ב). ז"ח יתרו לך, סע"ג.

53 ראה בארוכה המשך תרס"ו ס"ע קעב. המשך תער"ב ח"א פנ"ג ואילך. המשך ר"ה תש"ז בתחלתו (סה"מ תש"ז ע' 125 ואילך). ובכ"מ.

54 ראה המשך תער"ב ח"ב (ע' תתקפו. תתקצה. ובכ"מ), דצמצום הראשון שני עיניים ההתעלמות והסילוק דאור הבל"ג, והמדידה בהאור שלהאיר העולמות.

מה שצמצם את האור שיהי' במדה וגבול⁵⁴, אעפ"כ, גם כמו שהאור נמשך בעולמות (ע"י הצמצום), ובעולמות גופא במדריגה הכי תחתונה, למטה מטה עד אין תכלית, הוא בבחינת א"ס ובל"ג. שמה מובן, ובפרט לפי המבואר בתחילת ההמשך שדוקא למטה מטה הוא הגנוני של עצמות ומהות, שזה (עצמות ומהות) למעלה עוד יותר מא"ס וזה נעשה דוקא ע"י מעשינו ועבודתינו בהעולמות שנבראו ע"י הצמצום ועד לעוה"ז התחתון שאין למטה הימנו. כמבואר בהמאמר⁵⁵ פרטי הענינים שבזה.

ויש להוסיף, דלא זו בלבד דגם למטה מטה נשאר האור בבחינת א"ס, אלא יתירה מזו, דע"י ההמשכה למטה מטה עד אין תכלית, מיתוסף עילוי נעלה באור. דמכיון שעיקר שכינה בתחתונים היתה, וגנוני של עצמותו הוא דוקא בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, הרי נמצא דע"י שהאור נמשך למטה מטה עד אין תכלית, מיתוסף ענין חדש שלא הי' גם קודם הצמצום, המשכת העצמות. ויש לקשר זה עם מאמר הידוע^{**} שנשיא דורנו בעל ההילולא מביא מכ"ק אדמו"ר הזקן בשם הבעש"ט, עה"פ⁵⁷ מי כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו וארוז"ל⁵⁸ אליו ולא למדותיו, דפירוש הפרדס⁵⁹ הוא שאליו קאי על האורות המתלבשים בכלים, ופירוש הבעש"ט הוא שאליו קאי על העצמות⁶⁰. וזהו בכל קראנו אליו, דתפלתו של כל אחד מישראל היא לא לבחינת האורות שמתלבשים בכלים וגם לא להאורות כמו שהם בפני עצמם, כי אם לעצמותו ומהותו ית'.

וזה גופא הוא הטעם על מה שהי' הצמצום בהאור, כי ע"י הצמצום דוקא מיתוסף עילוי שלא הי' מקודם⁶¹, ירידה צורך עלי'. וכידוע תורת

(* וזהו החידוש שבהמאמר דההילולא פ"ב, דהגם הצמצום פועל מדידה והגבלה אעפ"כ לא צמצם את הבל"ג שבו.
 (** היום יום יא תשרי⁶².)

---

(55) פ"ב ואילך. וראה בארוכה ד"ה באתי לגני תשכ"ב (לעיל ע' ז ואילך), תשכ"ג ותשכ"ד.

(56) אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' קמד ואילך. סה"מ תש"ט ע' 100.

(57) ואתחנן ד, ז.

(58) ספרי הובא בפרדס שבערה הבאה.

(59) של"ב פ"ב. וכ"מ בלקו"ת ויקרא (הוספות) נא, ג. שרש מצות התפלה להצ"צ פ"ב.

(60) ראה בארוכה בהשיחה דהתוועדות זו לאחרי המאמר (התוועדיות תשמ"ב ח"ב ע' 796 ואילך).

(61) ראה המשך תער"ב ח"ב פשמ"ט (ע' תשז). סה"מ תרפ"ו ע' לה. ובכ"מ.

הבעש"ט* שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות כדי שיהי' כו' (להאדם, ע"י עבודתו) אחדות עם הקב"ה, שהכוונה במ"ש אחדות עם הקב"ה היא לבחינה זו (שאומר לפני זה) דהקב"ה שעשה כמה צמצומים, עצמות אור א"ס שאין שייך בו כל הענין דצמצומים, ועד שאין שייך גם לשלול ממנו ענין צמצום. וכן מובן גם מתורת הרב המגיד בהתחלת שני ספריו**, דמה שצמצם השי"ת כביכול את בחירתו הוא כדמיון אב המצמצם את שכלו ומדבר דברי קטנות בשביל בנו הקטן. ומכיון דמה שהאב מצמצם ומשפיל את עצמו להשתעשע⁶³ עם בנו הקטן הוא מצד האהבה עצמית דאב לבנו [דכמו"כ הוא גם בהנמשל. ואדרבא, מה שאהבת האב לבן היא אהבה עצמית הוא לפי שכן הוא למעלה, וככל הענינים שלמטה שנשתלשלו מהן⁶⁴], הרי נמצא, שההמשכה (מה שמדבר ומשתעשע עם בנו) שבאה ע"י שצמצם את עצמו בשביל בנו הקטן היא בחינה נעלית יותר בהאב מכמו שהי' לפני שצמצם את עצמו, מכיון שהאהבה לבנו הקטן הוא ענין עצמי שנוגעת לעצמותו של האב, למעלה מכל הגילויים.

ד) והנה פירוש הנ"ל של כ"ק אדמו"ר הזקן בענין אליו ולא למדותיו שאליו קאי על העצמות, יש לקשר גם עם הידוע*** שאדה"ז הי' אומר בתפלתו איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דאין ג"ע איך וויל ניט דאין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין, שהכוונה ב"דיך אַליין" היא להעצמות ממש. שהרי ענין זה (מה שהי' נשמע לשון זה מאדמו"ר הזקן) מובא⁶⁵ בהמשך ובתור ביאור לענין האהבה דמי⁶⁶ לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, וענין מי לי בשמים קאי גם על בחינת סובב הכללי שלפני הצמצום, כמבואר בשער היחוד לכ"ק אדמו"ר האמצעי****. דמזה מובן, שכוונתו ב"איך וויל זע גאָר ניסט כו'" היא לכל הגילויים, גם להגילויים הכי נעלים שלפני

* כש"ט סי' רצב⁶².

** לקו"א ואו"ת בתחלתם.

*** סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ.

**** ש' היחוד פ"ב.

62 וראה גם או"ת להה"מ ר"פ בהעלותך.

63 ראה או"ת להה"מ פה, סע"ז. ד"ה לכה דודי תרפ"ט ספ"ב (סה"מ קונטרסים ח"א כא, א.

סה"מ תרפ"ט ע' 83).

64 לשון אדה"ז בתניא רפ"ג.

65 בסהמ"צ שם.

66 תהלים עג, כה.

הצמצום, וכוונתו ב"איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין" היא להעצמות ממש⁶⁷, מתאים לפירושו באליו ולא למדותיו שאליו קאי על העצמות. וע"י שסיפור זה (דאופן תפלת אדמו"ר הזקן) העתיק כ"ק אדמו"ר הצ"צ בתורה, במאמר שרש מצות התפילה, נעשה זה הוראה [ככל הענינים שבתורה מלשון הוראה⁶⁸] לכאו"א מישראל, ובפרט לאלו שלמדו ענין זה [ומכיון שענין זה ניתן ללמדו (ככל הענינים שבתורת חסידות חב"ד) באופן דהבנה והשגה, אפשר גם להיות מיוחד עם ענין זה ביחוד נפלא⁶⁹], שעבודתם בתפלה תהי' מעין זה, שלא לרצות בשום דבר רק בעצמותו ית', בהתאם לפירוש הפשוט דאליו ולא למדותיו שאליו קאי על העצמות.

ויש לקשר זה גם עם מה שמבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש בכ"מ ובפרט בהמאמרים של תרכ"ז ששם* מובא מאמר כ"ק אדה"ז להבין ענין או"א"ס [שזה קשור עם הענין המבואר בפרק זה] עם הוספות הערות וצייונים של כ"ק הצ"צ וכ"ק אדמו"ר מהר"ש ולאח"י בהמאמר של אותו השנה ד"ה נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר דשנת תרכ"ז⁷⁰, דיש לדקדק שמתחיל בלשון נקבה ומסיים בלשון זכר, ומבאר שם* דכל הענינים שלאחרי הצמצום הם בחינת נקבה, תש כחו כנקבה, וכמ"שי' אתה הוא הוי' לבדך את עשית את השמים גו', את חסר ה' לשון נקבה, לפי שהמשכת האור שנעשה מקור לעולמות (את עשית את השמים גו' הארץ) הוא ע"י הצמצום [וכמו שמבאר שם שמבחינת האור א"ס ה' ההתהוות באופן אחר לגמרי ומה שנתהוו עולמות מוגבלים הוא ע"י הצמצום דוקא]. וזהו נפתלי אילה שלוחה לשון נקבה, נפתלי הוא מלשון תפלה, וענין התפלה הוא בקשה על מילוי החסרון שנעשה ע"י הצמצום. וכח זה ניתן לכל אחד מישראל שתהי' תפלתו באופן זה, וגם לפעול ע"י תפלתו שיתמלא החסרון שנעשה ע"י הצמצום ע"י שנמשך האור כמו שהי' לפני הצמצום, ובזה גופא – תכלית העילוי, שלמעלה לגמרי מגדר מעלה ומטה. כתפילתו של כ"ק אדמו"ר הזקן שהעתיקו הצ"צ, וכנ"ל

(* תרכ"ז ע' תכא.

(** ע' תנח.

---

67 ראה גם ד"ה ביום עשתי עשר די"א ניסן תשל"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קו"ז. קט). ד"ה בכל דור ודור די"א ניסן ה'תשל"ד.

68 זח"ג נג, ב. ובכ"מ.

69 ראה תניא פ"ה (ט, ב).

70 נדפס בסה"מ תרכ"ז (הוצאת קה"ת תשמ"א) ע' תנ.

71 נחמ"י ט, ו.

שעי"ז ניתן הכח שהעבודה בתפילה תהי' מעין זה, שיהי' היחוד בעצומ"ה. וכפירוש הפשוט באליו ולא למדותיו שקאי על העצמות.

ה) וע"פ כל הנ"ל יובן גודל הענין דלמטה מטה עד אין תכלית, דלא זו בלבד שגם כמו שהאור בא למטה הוא נשאר בבחינת אין סוף (כמבואר בהמשך ההילולא פ"ב), אלא יתירה מזו, דע"י ההמשכה למטה מטה, מיתוסף ענין חדש שלא הי' גם לפני הצמצום, המשכת העצמות. ובשביל זה היו כל הצמצומים. דהגם שהלשון בהמאמר דההילולא הוא שהתהוות העולמות היתה ע"י הצמצום שהי' באוא"ס ב"ה, צמצום לשון יחיד, הרי באמת יש בזה צמצומים רבים* עד אין קץ. וכתורת הבעש"ט (שהובאה לעיל) שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות, דלשון „כמה" מורה על מספר בלתי מסויים, כי מכיון שיש עולמות בלי מספר (כמ"ש⁷² ועלמות אין מספר, א"ת ועלמות אלא עולמות), הרי במילא יש גם צמצומים בלי מספר, צמצום לכל עולם. ומכיון שכללות כל העולמות נחלקין לג' עולמות כלליים, בריאה יצירה ועשי', לכן גם כללות כל הצמצומים נחלקים לג' צמצומים כלליים**. וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בהמשך תרס"ו*** ובכ"מ, שיש (כו"כ צמצומים ובכללות נחלקים לג' צמצומים****, צמצום א' הוא מן המאציל לאצילות והוא מה שהאור נתצמצם לבוא בשם הוי' (ד' אותיות דשם הוי' שמורים על ע"ס דאצילות), וצמצום הב' הוא מאצילות לבי"ע והוא מה שהאור דשם הוי' נתצמצם בשם אלקים להיות מקור לנבראים,

(* ומה שאומר בהמאמר צמצום לשון יחיד, הוא לפי שבמאמר זה נוגע רק הענין דאוא"ס למטה מטה עד אין תכלית, שגם „למטה", עם היות שהתהוות ה"מטה" היא ע"י הצמצום, מ"מ נשאר האור א"ס. אבל לא נחית כאן בפרטי ענין הצמצומים, כי זו סוגיא אחרת שאינה שייכת (באופן ישיר) להמאמר. ועד כדי כך לא נחית בזה, עד שאינו מזכיר גם ענין הצמצום דסילוק (שהוצרך להיות לפני הצמצום שפועל בהגבלה), כנ"ל בפנים (משיחת ליל חמשה עשר בשבט שנה זו).

** ראה תניא רפמ"ט: פרטי בחינת ההסתר וההעלם. . . עצמו מספר. . . אך דרך כלל הם שלשה מיני צמצומים עצומים כלליים, לשלשה מיני עולמות כלליים. . . והם שלשה עולמות בי"ע.

*** תרס"ו כז⁷³.

**** השייכות דג' צמצומים אלו (שבהמשך תרס"ו שם) לג' הצמצומים שבג' עולמות בי"ע (שבתניא שם) היא – כי כל עולם כלול מכל העולמות.

(72) שה"ש ו, ח. זח"ג עא, ב. הקדמת תקו"ז קרוב לסופה. וראה גם זח"ג נח, ב.

(73) ד"ה כי תבואו גו' ושבתה (ע' רכג).

וצמצום הג' הוא שגם ההארה דשם אלקים (בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ⁷⁴) שנעשה מקור לנבראים היא בהעלם והסתר מהנבראים, שעייז נעשו הנבראים ליש גמור. הנה תכלית כל הצמצומים הוא (כמבואר בתורת הבעש"ט) כדי שיהי' כו' אחדות עם הקב"ה, בחינת הקב"ה שעשה את הצמצומים, שאין שייך בו כל ענין הצמצום, עצמותו ית'. ובשביל זה היו כל הצמצומים, בכדי שיהי' להאדם, לכל אחד מישראל, אחדות עם הקב"ה (עצמותו ית'), ועד לאחדות אמיתית שאין שייך כלל לחלק ביניהם, ישראל וקוב"ה כולא חד⁷⁵.

ו) וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכם לשון רבים בתוך כאו"א מישראל, שכל אחד מישראל פועל ע"י עבודתו [ובפרט ע"י עבודת התפלה, אליו ולא למדותיו] להיות אחדות עם הקב"ה, עם עצמותו ית'. וכל זה אינו מספיק עדיין, וצריך לעשות גם את העולם דירה לעצמותו ית', ע"י ועשו לי מקדש מ"ג וט"ו דברים הגשמיים שכוללים כל הענינים שבעוה"ז הגשמי הנה עייז נעשה ושכנתי בתוכם (כפשוטו), במשכן ומקדש הגשמי, וגם בכללות כל העולם, ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר⁷⁶, שגם בשר הגשמי⁷⁷ יראה אלקות, שזה נעשה בעיקר ב"גנוני" במקום שהיה דירתי (עיקרי) בתחילה, ועייז דוקא נשלמה הכוונה דדירה בתחתונים, דעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו נעשה גנוני של הקב"ה, דירה לעצמותו.

וכל זה נעשה ע"י מעשינו ועבודתינו עכשיו בזמן הגלות⁷⁸, ע"י שכל אחד מישראל יוצא בצבא ללחום עם השטות דלעו"ז והשקר דעולם, שזה נעשה ע"י מעשינו ועבודתינו ובפרטיות כמו שמבאר בפרקים שלאח"ז שמנצלים את האוצרות שממה"מ הקב"ה נותן את כל האוצרות, ובאופן דבזבוז, לצבאות הוי', לכאו"א מישראל שיוצא בצבא, לנצח את המלחמה, וממלא תפקידו ומנצח את המלחמה לעשות את העולם דירה לו ית', בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז ילכו כל ישראל (נשמות בגופים), ביחד עם האוצרות (שעל ידם נצחו את המלחמה), במהרה בימנו ממש לביהמ"ק ולארצנו הקדושה, ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁷⁹, נשמות בגופים, בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו

(74) בראשית א, א.

(75) ראה זח"ג עג, א.

(76) ישעי' מ, ה.

(77) ראה תו"ח תצוה תפכ, א ואילך. שער האמונה פכ"ה. וראה גם תניא פל"ו (מו, א).

(78) ראה תניא רפל"ז.

(79) עקב יא, יב.

ובבנותינו⁸⁰, וכספם וזהבם אתם⁸¹, כספם וזהבם ברוחניות⁸² (כולל גם האוצרות שעל ידם מנצחים את המלחמה) וכספם וזהבם אתם בגשמיות, בני חיי ומזוני רויחי ואין ענין יוצא מידי פשוטו, שהולכים בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, ובשמחת עולם על ראשם⁸³, ובמהרה בימינו ממש.

---

(80) בא י, ט.

(81) ישעי' ס, ט.

(82) ראה תו"א ר"פ וישב.

(83) ישעי' לה, י. נא, יא.

מכתב בקשר לפרק יב דההמשך באתי לגני ה'שי"ת

ב"ה ט"ז שבט ה'תשכ"ב
ברוקלין נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו.

ובבואנו מיום ההילולא השנים עשר של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.

יהי רצון – שבהתחלת וראש פרק השנים עשר של ההמשך באתי לגני – שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ללמדו ביום ההסתלקות שלו – יתגלה אור א"ס למטה עד אין תכלית, ובזה יתגלה ג"כ האוצר דלמעלה

אוצרו של ממה"מ הקב"ה, מה שהוא למעלה אין קץ, היא הבחינה דעין לא ראתה, ואשר בשביל נצוח המלחמה

למעלה – הקדושה נגד הקליפה, ולמטה – מלחמת נה"א נגד נה"ב,

להכות בכורי מצרים, תוקף ועוצם המצרים וגבולים, תוקף ועוצם הקליפה –

פוחחים ונותנים האוצר ע"י שרי הפקידים שהם פקידי החיל והכוונה בזה – הם אנשי החיל.

ויהי' כל זה בטוב הנראה והנגלה וכמ"ש יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וכהבקשה ואוצרך הטוב לנו תפתח,

ויבוא כ"ז בפועל ועד למעשה, שהוא העיקר, ובמילואו באופן כדבעי לי למיעבד – בלימוד התורה (נגלה וחסידות) בעבודת התפלה ובקיום המצות.

בברכה לבשו"ט בכל האמור מנחם שניאורסאהן

ממה"מ: ראה לקות שה"ש יד, ד.

היא הבחינת כו': ראה בכ"ז המשך הנ"ל פרק יז, יא.

דעין לא ראתה: ראה סנהדרין (צט, א): ר"ל אמר כו'. וברש"י שם: עין לא ראתה – דאין קץ לדבר.

ד"ה ואברהם זקן (ואילך) בהמשך ר"ה תרס"ו.

כדבעי לי למיעבד: כתובות סז, א.

נוסח המברקים שהואיל כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א
 לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
 לקראת יום ההילולא יו"ד שבט

תשכ"ב

התועדות פעילה ולנצל כדבעי האוצרות טובים שמבזבזים לנו.

בברכת הצלחה

/מקום החתימה/

תשמ"ב

עריכת הילולא דנשיא דורנו ובתר רישא גופא אויל האנשים והנשים והטף
 והתועדויות פעילות ומתוך אהבת ישראל

והמשכם ופירותיהם בכל הימים שלאחריהם

ויקויים היעוד בספר דוד מלכא משיחא השם אלקים צבאות השיבנו האר פניך
 ונושעה

במהרה בימינו ממש בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. בברכה.

/מקום החתימה/

האנשים . . והטף: וילך לא, יב. – ואפילו קטני קטנים.
 והמשכם: הפעולה עצמה נמשכת ו(נוסף ע"ז) פירותיהם – ומעלה בכאו"א, וכמובן גם מרד"ה באתי לגני
 (דההילולא).

היעוד: תהלים פ, כ"ף.

לזכות
התגלותו המידית של
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
שיבוא ויגאלנו תיכף ומיד ממש
ויבנה ביהמ"ק במקומו
ויקבץ נדחי ישראל
ומתוך שמחה וטוב לבב

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' יונה
בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה

אבנן

מנהל „ועד שיחות באנגלית“

נפטר ג' שבט תשע"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס ע"י ולזכות משפחתו שיחי'

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת
ר' חיים שניאור זלמן יתודה ע"ה
בן יבלחט"א ר' אהרון ליב שי'

דוכם

נפטר ח' שבט תשפ"א

ת' נ' צ' ב' ה'

